

ZİKREDİLEN ŞAHISLARA DAYANILARAK DEDE KORKUT BOYLARININ KRONOLOJİK SIRALANMASI

Ahmet Bican ERCİLASUN

Bugüne kadar Dede Korkut boylarında geçen şahıslar üzerinde çeşitli bakımlardan durulmuş; ancak kahramanların kaç boyda ve hangi boylarda geçtiği konusu üzerinde durulup, bunun bir tasnifi yapılmamıştır. Böyle bir tasnif, Dede Korkut boyları hakkında ciddi sonuçlar da ortaya çıkardığı için önemlidir. Bu bildiride söz konusu bu tasnif yapılacak ve çıkan sonuçlar maddeler hâlinde gösterilecektir.

Geçtikleri boylara göre Dede Korkut'taki şahıs kadrosunun sınıflandırılması şöyledir.

A. Bütün boylarda geçen kahramanlar:

1. D e d e K o r k u t

B. İkiden çok boyda geçip bütün boylarda geçmeyen kahramanlar:

1. B a y ı n d ı r H a n (8 boyda)

Dirse Han Oğlu Boğaç Han Boyu

Salur Kazan'ın Evi Yağmalandığı Boy

Kam Büre'nin Oğlu Bamsı Beyrek Boyu

Kazan Bey Oğlu Uruz Bey'in Tutsak Olduğu Boy

Kazılık Koca Oğlu Yigenek Boyu

Begil Oğlu Emren'in Boyu

Uşun Koca Oğlu Seğrek Boyu

Salur Kazan Tutsak Olup Oğlu Uruz Çıkardığı Boy.

2. S a l u r K a z a n (8 boyda)

Salur Kazan'ın Evi Yağmalandığı Boy

Kam Büre'nin Oğlu Bamsı Beyrek Boyu

Kazan Bey Oğlu Uruz Bey'in Tutsak Olduğu Boy

Basat Depegöz'ü Öldürdüğü Boy

Begil Oğlu Emren'in Boyu

Uşun Koca Oğlu Seğrek Boyu

Salur Kazan Tutsak Olup Oğlu Uruz Çıkardığı Boy

İç Oğuz'a Dış Oğuz Asi Olup Beyrek Öldüğü Boy.

3. Bamsı Beyrek (7 Boyda)

Kam Büre'nin Oğlu Bamsı Beyrek Boyu
 Salur Kazan'ın Evi Yağmalandığı Boy
 Kazan Bey Oğlu Uruz Bey'in Tutsak Olduğu Boy
 Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı Boyu
 Begil Oğlu Emren'in Boyu
 Salur Kazan Tutsak Olup Oğlu Uruz Çıkardığı Boy
 İç Oğuz'a Dış Oğuz Asi Olup Beyrek Öldüğü Boy.

4. Kara Göne (6 boyda)

Salur Kazan'ın Evi Yağmalandığı Boy
 Kazan Bey Oğlu Uruz Bey'in Tutsak Olduğu Boy
 Basat Depegöz'ü Öldürdüğü Boy
 Begil Oğlu Emren'in Boyu
 Salur Kazan Tutsak Olup Oğlu Uruz Çıkardığı Boy
 İç Oğuz'a Dış Oğuz Asi Olup Beyrek Öldüğü Boy.

5. Uruz (5 boyda)

Salur Kazan'ın Evi Yağmalandığı Boy
 Kam Büre'nin Oğlu Bamsı Beyrek Boyu
 Kazan Bey Oğlu Uruz Bey'in Tutsak Olduğu Boy
 Begil Oğlu Emren'in Boyu
 Salur Kazan Tutsak Olup Oğlu Uruz Çıkardığı Boy.

6. Bügdüz Emen (5 boyda)

Salur Kazan'ın Evi Yağmalandığı Boy
 Kazan Bey Oğlu Uruz Bey'in Tutsak Olduğu Boy
 Kazılık Koca Oğlu Yigenek Boyu
 Basat Depegöz'ü Öldürdüğü Boy
 İç Oğuz'a Dış Oğuz Asi Olup Beyrek Öldüğü Boy.

7. Eylık Koca Oğlu Dülek Evren (5 boyda)

Salur Kazan'ın Evi Yağmalandığı Boy
 Kazılık Koca Oğlu Yigenek Boyu
 Begil Oğlu Emren'in Boyu
 Salur Kazan Tutsak Olup Oğlu Uruz Çıkardığı Boy
 İç Oğuz'a Dış Oğuz Asi Olup Beyrek Öldüğü Boy.

8. Kara Göne Oğlu Kara Budak (4 boyda)

Salur Kazan'ın Evi Yağmalandığı Boy
 Kam Büre'nin Oğlu Bamsı Beyrek Boyu
 Kazan Bey Oğlu Uruz Bey'in Tutsak Olduğu Boy
 Kazılık Koca Oğlu Yigenek Boyu.

9. A r u z K o c a (4 boyda)

Salur Kazan'ın Evi Yağmalandığı Boy
 Kazan Bey Oğlu Uruz Bey'in tutsak Olduğu Boy
 Basat Depegöz'ü Öldürdüğü Boy
 İç Oğuz'a Dış Oğuz Asi Olup Beyrek Öldüğü Boy.

10. K a z ı l ı k K o c a O ğ l u Y i g e n e k (4 boyda)

Salur Kazan'ın Evi Yağmalandığı Boy
 Kam Büre'nin Oğlu Bamsı Beyrek Boyu
 Kazan Bey Oğlu Uruz Bey'in Tutsak Olduğu Boy
 Kazılık Koca Oğlu Yigenek Boyu.

11. K ı y a n S e l ç ü k O ğ l u D e l i D ü n d a r (4 boyda)

Salur Kazan'ın Evi Yağmalandığı Boy
 Kam Büre'nin Oğlu Bamsı Beyrek Boyu
 Kazan Bey Oğlu Uruz Bey'in Tutsak Olduğu Boy
 Kazılık Koca Oğlu Yigenek Boyu.

12. D ü z e n O ğ l u A l p R ü s t e m (4 boyda)

Basat Depegöz'ü Öldürdüğü Boy
 Begil Oğlu Emren'in Boyu
 Salur Kazan Tutsak Olup Oğlu Uruz Çıkardığı Boy
 İç Oğuz'a Dış Oğuz Asi Olup Beyrek Öldüğü Boy.

13. G a f l e t K o c a O ğ l u Ş i r Ş e m s e d d i n (3 boyda)

Salur Kazan'ın Evi Yağmalandığı Boy
 Kam Büre'nin Oğlu Bamsı Beyrek Boyu
 Kazan Bey Oğlu Uruz Bey'in Tutsak Olduğu Boy.

14. B u r l a H a t u n (3 boyda)

Salur Kazan'ın Evi Yağmalandığı Boy
 Kam Büre'nin Oğlu Bamsı Beyrek Boyu
 Kazan Bey Oğlu Uruz Bey'in Tutsak Olduğu Boy.

Bunlardan başka düşman beyi Ş ü k l i M e l i k de 4 boyda geçmektedir.

C. İki boyda geçen kahramanlar:

1. B a s a t

Basat Depegöz'ü Öldürdüğü Boy

İç Oğuz'a Dış Oğuz Asi Olup Beyrek Öldüğü Boy.

2. Bay Büre

Kam Büre'nin Oğlu Bamsi Beyrek Boyu

Salur Kazan Tutsak Olup Oğlu Uruz Çıkardığı Boy.

3. Ters Uzamış

Uşun Koca Oğlu Seğrek Boyu.

İç Oğuz'a Dış Oğuz Asi Olup Beyrek Öldüğü Boy

Bunlardan başka düşman beyleri **Boğaçuk Melik**, **Kara Tekür** ve **Kara Tügün Melik** de ikişer boyda geçmektedir.

Ç. Tek bir boyda geçen kahramanlar:

Dirse Han Oğlu Boğaç Han Boyu'nda;

Dirse Han ve Oğlu **Boğaç Han**,

Salur Kazan'ın Evi Yağmalandığı Boy'da;

Eylik Koca Oğlu Sarı Kulmaş, **Karaçuk Çoban**, **Demür Güçi**, **Kıyan Güçi**, **Kıpçak Melik**, **Sofu Sandal Melik**, **Ag Melik Çesme Kızı** ve **Yayhan Kesişoğlu**,

Kam Büre'nin Oğlu Bamsi Beyrek Boyu'nda;

Banı Çiçek, **Bay Biçen**, **Deli Karçar**, **Yalancıoğlu Yaltaçuk**, **Kara Arslan Melik**, **Boğazca Fatma**, **Kısırca Yenge**;

Kazan Bey Oğlu Uruz Bey'in Tutsak Olduğu Boy'da;

Döger,

Duha Koca Oğlu Deli Dumrul Boyu'nda;

Deli Dumrul;

Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı Boyu'nda;

Kan Turalı, **Selcan Hatun**, **Kara Çekür**, **Kırk Kınık**;

Kazılık Koca Oğlu Yigenek Boyu'nda;

Kazılık Koca, **Yagrıncı Oğlu İl Almış**, **Togsun Oğlu Rüstem**, **Sogan Saru**, **Arşın Oğlu Direk Tekür**,

Basat Depegöz'ü Öldürdüğü Boy'da;

Depegöz, **Kıyan Selçük**, **Konur Koca Saru Çoban**, **Uşun Koca Oğlu (Egrek mi, Seğrek mi,**

yoksa üçüncü bir oğul mu?), **Kapak Kan, Yapagulu Koca, Yunlu Koca, Demir Donlu Mamak,**

Begil Oğlu Emren'in Boyu'nda;

Begil ve oğlu **Emren,**

Uşun Koca Oğlu Seğrek Boyu'nda;

Egrek ve **Seğrek,**

İç Oğuz'a Dış Oğuz Asi Olup Beyrek Öldüğü Boy'da

Ense Koca Oğlu Okçu ve **Kılbaş,** birer defa geçmektedir.

Yukarıdaki sınıflandırmadan doğan bazı önemli sonuçlar şunlardır.

1. İlk dikkatimizi çeken nokta bazı önemli kahramanların sadece bir veya iki boyda geçmesi; birçok boyda geçen kahramanların ise bu boylarda geçmemesidir. Bu durumda olan üç boy hemen seçiliyor: Dirse Han Oğlu Boğaç Han Boyu, Duha Koca Oğlu Deli Dumrul Boyu ve Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı Boyu. Bu üç boyun asıl kahramanları olan Dirse Han, Boğaç Han, Deli Dumrul ve Kan Turalı, diğer dokuz boyda hiç geçmiyor. Bu üç boyda da bazı istisnalarla diğer dokuz boyun kahramanları hiç geçmiyor. İstisnalardan biri bütün boylarda geçen Dede Korkut, diğeri de birçok boyda geçen Bayındır Han'dır. Birçok boyda geçen Salur Kazan, Bamsı Beyrek, Kara Göne, Aruz Koca gibi kahramanlar bu üç boyda geçmezken Dede Korkut'un her üçünde, Bayındır Han'ın ise Boğaç Han Boyu'nda geçmesi tuhaftır. Bence bu sun'î bir durumdur. Dede Korkut bütün boyları birbirine bağlayan, destanın birleştirici şahsiyeti olduğu için, hikâyeler arasındaki bağı ve bütünlüğü sağlamak üzere söz konusu üç boya da yerleştirilmiştir. Bayındır Han da aktif bir kahraman değil; savaflara katılmayan, huzurunda beylerin toplandığı, bütün hikâyeye kahramanlarını gölgesinde birleştiren şemsiye niteliğinde bir şahsiyettir. Demek ki Boğaç Han, Deli Dumrul ve Kan Turalı hikâyelerini diğer dokuz boydan rahatlıkla ayırabiliyoruz. Bu durum Boğaç Han, Deli Dumrul ve Kan Turalı boylarında geçen olayların diğer dokuz boydan farklı zamanlarda vuku bulduğunun en önemli delillerinden sayılmalıdır. Esasen Boğaç Han'ın, Hun hükümdarı Motun ve Oğuz Han ile aynı şahsiyet olması gerektiği daha önce ileri sürülmüştü.¹

Bir diğer istisna da Kan Turalı boyunda Bamsı Beyre'in geçmesidir. Ancak burada Bamsı Beyrek, olaylara karışan aktif bir kahraman olarak değil, Oğu'da dört yiğidin güzellikleri yüzünden 'nikab' (peçe) ile geldikleri, bunlardan birinin de Beyrek olduğu anlatılırken geçmektedir. Bu durumda Kan Turalı boyunu, diğer dokuz boyun zamanından daha sonraki bir zamana koyabiliriz. Öyle bir zaman ki daha önce yaşamış olan Beyrek, yüzünün güzelliği dolayısıyla unutulmamış, hâlâ

¹ Ziya Gökalp, *Türk Töresi*, İstanbul 1339, s. 70-71; *Türk Medeniyeti Tarihi*, İstanbul 1976, s. 104-105; Ahmet B. Ercilasun, "Dede Korkut Kitabı ile Oğuz Destanı Arasındaki Münasebetler", *TDAY-Belleten* 1988, Ankara 1994, s. 87.

anılıyor. Tabii güzel yüzlü Oğuz yiğitleri sayılırken, Kan Turalı ile çağdaş olup olmadığı hesaba katılmadan, destancı tarafından Beyrek'in de burada sayılıverdiği ve bunun destan anlatımlarında normal olduğu düşünülebilir.

2. Dokuz hikâye içinden üç boy daha ayrılmaktadır: Basat Depegöz'ü Öldürdüğü Boy, Begil Oğlu Emren'in Boyu, Uşun Koca Oğlu Seğrek Boyu. Bu boyların kahramanları olan Basat, Begil, oğlu Emren, Egrek ve Seğrek sadece kendi hikâyelerinde geçmektedir. Ancak birinci maddedeki üç boydan buradaki üç boyun farkı, diğer altı hikâyedeki kahramanların bunlarda geçmesidir. Begil oğlu Emren'in Boyu'nda diğer altı hikâyenin aktif kahramanlarından Salur Kazan, Uruz, Bamsı Beyrek, Kara Göne, Düzen Oğlu Alp Rüstem ve Eylik Koca Oğlu Dülek Evren geçiyor. Uşun Koca Oğlu Seğrek Boyu'nda ise aktif kahramanlardan sadece Salur Kazan var. Basat boyunda da yine Salur Kazan ve Kara Göne, Alp Rüstem, Bügdüz Emen gibi kahramanlar var. Bu duruma göre bu üç boyu, birinci maddedeki üç boy gibi farklı zamanlara ait kabul edemeyiz. Ancak Basat, Begil, Emren, Seğrek ve Egrek'in diğer altı boyda geçmeyişinin açıklamaları olmak gerekir. Niçin başka hikâyelerin aktif kahramanları Basat, Emren ve Seğrek boylarında geçiyor da, bu kahramanlar diğer boylarda geçmiyor?

En kolay açıklama Begil Oğlu Emren'in Boyu için yapılabilir görünüyor. Begil, sınır karavuludur; 'Oğuz'dan göç eylemiş; Berde'ye, Gence'ye varıp vatan tutmuş; Dokuz Tümen Gürcistan ağzına konmuş'tur. Oradan *Oğuz'a armağan gönderip, yılda bir kere Bayındır Han divanına varır idi*. Oğuz içinde yaşamayan, sınırda 'karavul'luk eden Begil'in ve oğlu Emren'in, diğer kahramanların içinde bulunduğu olaylara karışmaması normaldir. Demek ki bu boyda 'zaman' farkı değil 'mekân, mesafe' farkı vardır

Uşun Koca Oğlu Seğrek Boyu için bir açıklama getirmek güç görünüyor. Bu hikâyede Bayındır Han ve Salur Kazan'dan başka bir kahraman geçmiyor. Salur Kazan'ın rolü de aktif değildir. Acaba onu da Bayındır Han gibi bu hikâyede şemsiye niteliğinde bir kahraman kabul edebilir miyiz? Çünkü Salur Kazan burada sadece kendisinden akın dilenen ve fikir sorulan bir şahsiyettir. Esasen konu da *Dede Korkut Kitabı*'nda sık rastlanan, düşman eline esir düşmüş yakını (burada ağabeyi Egrek'i) kurtarmaktır. Eger Salur Kazan'ı da bu boyda şemsiye kahraman olarak kabul edersek bu hikâyeyi de ilk maddedeki üç hikâyeye gibi farklı zamana yerleştirebiliriz. Ancak, Egrek ve Seğrek'le ilgili olarak *Şecere-i Terâkime*'de geçen bir rivayet ilgi çekicidir. Bu rivayete göre Salur Kazan'ın anası Çaçaklı'yı Beçene ilinin padişahı Tuymaduk esir eder. Salur'un babası Enkes, üç yıl sonra karısını geri alır. Çaçaklı esaretten döndükten altı ay sonra bir oğul doğurur. Salur, anasından 'bu oğlanı nereden aldın?' diye sorar; o da *İt Beçene... üstümge minip oynadı... bu oğlanı içimge saldı*. diye cevap verir. İt Beçene ilinden bulundu diye çocuğun adını Eyrek koyarlar. Türk içinde itin adını Eyrek, Seyrek koymak âdet imiş.² *Şecere-i*

² A.N. Kononov, *Rodoslovnaya Turkmen*, Moskva-Leningrad 1958, s. V.

Terâkime'deki bu rivayete göre Egrek, Salur'un üvey kardeşidir, dolayısıyla onunla çağdaştır. Eger bu rivayette gerçek payı olduğunu kabul edersek Egrek ve Seğrek'in hor görülen, aşağı bir statüde olduğunu, bu yüzden diğer kahramanların onların boyunda yer almadığını düşünebiliriz. Demek ki bu boyda 'zaman' veya 'mekân' farkı değil, kahramanların 'statü' farkı söz konusudur.

Basat boyu da hayli ilgi çekicidir. Basat, Dede Korkut'un esas kahramanlarından Aruz'un oğlu olduğu ve Tepegöz gibi Oğuz'un başına belâ olmuş bir canavarı öldürdüğü hâlde diğer boylarda geçmiyor. Sadece son boyda Beyrek'in, elini, obasını yağmalamasından çekindiği bir yiğit olarak adı anılıyor. Buna karşılık Basat Depegöz'ü Öldürdüğü Boy'da Kara Göne, Düzen Oğlu Alp Rüstem, Bügdüz Emen, Kıyan Selçük, Basat'tan önce Tepegöz'le savaşan ve Tepegöz tarafından öldürülen yiğitler olarak geçiyorlar. Salur Kazan da Tepegöz'le savaşıyor, fakat onu alt edemiyor. Demek ki Basat da farklı zamana ait değil; Aruz'un oğlu olduğuna göre zaten bu mümkün de değil. Peki öyleyse Basat gibi bir yiğit diğer boylarda niçin geçmiyor?

Biz bunu Basat'ın diğer kahramanlardan daha genç olmasıyla açıklamak istiyoruz. En son boy olan isyan hikâyesi hariç, Salur Kazan ve Beyrek etrafında gelişen diğer boylardaki olaylar sırasında Basat henüz çocuk olmalıdır. Bu bakımdan diğer boylarda geçmemesi normaldir. Topkapı Oğuznamesinde Urulmuş Han olarak geçen Basat, yedi yıllık bir seferden dönerek Tepegöz'ü öldürür.³ Muhtemelen Basat ilk akınına çıkmıştır ve Dede Korkut'taki olaylar ya onun çocukluk yıllarında, ya da yedi yıllık seferi esnasında vuku bulmuştur. O akındayken Tepegöz pek çok namlı Oğuz yiğidini telef etmiştir. Akından dönen genç yiğit Basat, Tepegöz'ü öldürmüş ve korkulan, çekinilen bir kahraman olmuştur. Dolayısıyla Beyrek, isyan boyunda ondan çekinmektedir.

3. Bu düşünce tarzı, Salur Kazan etrafında gelişen Dede Korkut boylarını da zaman sırasına koymamıza yardım edebilir. Beyrek'in babası Kam Büre ile Banı Çiçek'in babası Bay Biçen'in diğer olaylarda geçmemesi, Bamsı Beyrek boyunu daha önceki bir zamana koymamızı gerektiriyor. Salur Kazan etrafında gelişen diğer boylarda Bay Büre ile Bay Biçen ya çok kocamış, ya da ölmüş olmalıdır. Buna göre, farklı zamanlara ait olduğunu daha önce belirlemiş olduğumuz Boğaç Han, Deli Dumrul, Kan Turalı boyları dışında kalan dokuz boyun sırası şöyle düşünülebilir:

- a. Kam Büre'nin Oğlu Bamsı Beyrek Boyu
- b. Salur Kazan ve onun kahramanları etrafındaki boylar
- c. Basat Depegöz'ü Öldürdüğü Boy
- ç. İç Oğuz'a Dış Oğuz Asi Olup Beyrek Öldüğü Boy.

Böylece Beyrek'in doğumundan ölümüne doğru bir sıralanma da ortaya çıkmış oluyor. Bu da Bamsı Beyrek'in Dede Korkut'un en önemli kahramanlarından biri

³ Bahaeddin Ögel, "Dede Korkut Kitabı'nın Eski ve Yazılı Kaynakları Hakkında", *TDAY-Bulleten* 1988, Ankara 1994, s. 124.

olduğunu bir kere daha teyit ediyor. Anadolu ve Azerbaycan'da hâlâ en yaygın rivayetin Beyrek olması; Beyrek etrafında gelişen olayların, Alpamış destanına vücut vermesi ve bu destanın da Türkistan'da yaygın ve canlı destanlardan biri olması Bamsı Beyrek'in önemini zaten ortaya koyuyor. Batı Türklerinde Bey Böyrek, Doğu Türklerinde Alpamış olarak devam eden Bamsı Beyrek'i bugün de Türk dünyasını birleştiren önemli motiflerden biri sayabiliriz. Sadece Beyrek ve Banı Çiçek'in babalarının adlarında geçen Bay unvanı da ilgi çekicidir. Bay'lı isimler bugün Türkistan'da yaygındır ve Bay Büre ile Bay Biçen, isimleriyle de Anadolu'yu Türkistan'a bağlamaktadır.

Tabii ki yukarıda yaptığımız zaman sıralamasına aykırı durumlar Dede Korkut boylarında vardır. Meselâ Tepegöz'ün öldürdüğü Bügdüz Emen, Kara Göne, Alp Rüstem, isyan boyunda da vardır. İsyen boyu, Tepegöz'den sonra ise, bu durumun olmaması gerekir. Ancak destanlarda bu tip karışıklıkların her zaman olabileceğini gözden uzak tutmamalıdır. Destancı, Tepegöz'ün öldürdüğü kahramanları sayarken gerçekçi ve mantıklı düşünmek zorunda değildir; en yiğitlerden üç beş tanesini sayıverir.

4. Nihayet *Dede Korkut Kitabı*'nın esas kahramanının Salur Kazan olduğunu söylemeliyiz. Dört boy (Salur Kazan'ın Evi Yağmalandığı Boy, Kazan Bey Oğlu Uruz Bey'in Tutsak Olduğu Boy, Salur Kazan Tutsak Olup Oğlu Uruz Çıkardığı Boy, İç Oğuz'a Dış Oğuz Asi Olup Beyrek Öldüğü Boy) doğrudan doğruya Salur Kazan ve ailesi etrafında gelişmektedir. Son boyda Salur Kazan, Aruz Koca ve Bamsı Beyrek merkezdedir. Sadece altı boyun yer aldığı Vatikan yazmasının *Hikâyet-i Oğuznâme-i Kazan Bey ve Gayrı* adını alması da Salur Kazan'ın önemini gösteren bir başka tanıktır. Gerek *Şecere-i Terâkime*'de Salur Kazan'ın önemli yer alması, gerek Türkmenistan'da bugün yaygın olan rivayetlerin çoğunun Salur Kazan'la ilgili olması da bu sonucu destekler. Vatikan yazmasının müstensihi gibi biz de Dede Korkut boylarını bir nevi "Salur Kazan Destanı" gibi düşünebiliriz. Boğaç Han, Deli Dumrul ve Kan Turalı dışındaki boylarda ağırlıklı olarak Salur Kazan ve onun etrafındaki kahramanlar vardır.

5. Salur Kazan'ın etrafındaki kahramanlardan birçoğunun özel alkışları vardır. Kara Göne, Deli Dünder, Kara Budak, Şir Şemseddin, Bamsı Beyrek, Bey Yigenek, Aruz Koca, Bügdüz Emen, Dülek Evren, Alp Rüstem alkışlı beylerdendir. Bunlardan sadece Bey Yigenek ile Bamsı Beyrek'in ayrı boyları vardır. Gerçekten de Dede Korkut'taki Oğuz hiyerarşisinde ikisinin de önemli yeri vardır.⁴ Bey Yigenek'in babası Kazılık Koca, Bayındır Han'ın veziridir; Bey Yigenek ise Salur Kazan'ın sol yanında duran yiğittir. Bamsı Beyrek'e gelince o da Salur Kazan'ın inandırıcısıdır.

⁴ Faruk Sümer, "Oğuzlara Ait Destanî Mahiyette Eserler", *DTCFD*, XVIII/3-4 Temmuz-Aralık 1959, s.

Salur Kazan'ın dayısı Aruz Koca'nın da son boyda merkezde yer alan kahramanlardan biri olması dolayısıyla, adına boy boylandığını düşünebiliriz. Ancak diğer alkışlı beyler adına da hikâyelerin teşekkül etmiş olabileceği, fakat bunların ya yazıya geçmediği, ya da yazıya geçmişse bile bugüne dek ele geçmediği düşünülebilir. Özellikle Salur Kazan'ın kardeşi Kara Göne ve Kara Göne'nin oğlu olup Salur'un karşısında duran Kara Budak da hiyerarşide önemli yere sahiptirler. Onlar adına oluşmuş boyların da bir gün ele geçebileceğini umabiliriz.

6. Sonuç olarak bugün elimizde mevcut olan on iki boyu, sahiplerine göre üçe ayırabiliriz.

a. Doğrudan doğruya Salur Kazan ve ailesi etrafında dönen boylar:

1. Salur Kazan'ın Evi Yağmalandığı Boy,
2. Kazan Bey Oğlu Uruz Bey'in Tutsak Olduğu Boy,
3. Salur Kazan Tutsak Olup Oğlu Uruz Çıkardığı Boy,
4. İç Oğuz'a Dış Oğuz Asi Olup Beyrek Öldüğü Boy.

b. Salur Kazan'ın çağdaşı olan kahramanlara ait boylar:

1. Kam Büre'nin Oğlu Bamsı Beyrek Boyu,
2. Kazılık Koca Oğlu Yigenek Boyu,
3. Basat Depegöz'ü Öldürdüğü Boy,
4. Begil Oğlu Emren'in Boyu,
5. Uşun Koca Oğlu Seğrek Boyu.

c. Salur Kazan'ın çağdaşı olmayan kahramanlara ait boylar:

1. Dirse Han Oğlu Boğaç Han Boyu,
2. Duha Koca Oğlu Deli Dumrul Boyu,
3. Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı Boyu.